

умовах світової фінансової нестабільності : зб. наук. праць наук.-практ. конф. з міжнар. участю (9 квітня 2014 р.). – Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ. – 2014. – С. 248-250.

9. Гріщенко І.В. Теоретико-методологічні основи інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств / І.В. Гріщенко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – ХНУ. – С. 142-144.

10. Гріщенко І.В. Методи розвитку технологічної бази інноваційно-орієнтованих підприємств / І.В. Гріщенко // Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів : зб. наук. праць. – Вінниця. – 2017. – Т 1. – С. 47-49.

11. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Економічна сутність грошових коштів підприємства / І.В. Гріщенко, О.В. Балахонова // Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів : зб. наук. праць. – Вінниця. – 2017. – Т 1. – С. 25-27.

12. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Система забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств / І.В. Гріщенко, О.В. Балахонова // Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : зб. наук. праць. – Вінниця. – 2016. – Т 1. – С. 145-147.

13. Гріщенко І.В. Забезпечення стійкого розвитку підприємств малого і середнього бізнесу в Україні / І.В. Гріщенко // Регіон : особливості розвитку і управління в умовах децентралізації влади : зб. наук. праць наук.-практ. конф. (16-17 березня 2015 р.). – Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля». – 2015. – С. 113-116.

14. Гріщенко І.В., Громова О.Є. Методи підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства в умовах забезпечення конкурентоспроможності продукції / І.В. Гріщенко, О.Є. Громова // Регіональна бізнес-економіка та управління. – Вінниця. – 2014. – №1(41). – С. 14-18.

15. Гріщенко І.В., Клівіденко Л.М. Теоретичні підходи формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств / І.В. Гріщенко, Л.М. Клівіденко // Соціально-економічний розвиток України в умовах світової фінансової нестабільності : зб. наук. праць наук.-практ. конф. з міжнар. участю (9 квітня 2014 р.). – Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ. – 2014. – С. 32-34.

*Гріщенко І.В., викладач кафедри
гуманітарних та фундаментальних дисциплін,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ;
Балахонова О.В., д.е.н., доцент, професор
кафедри економіки та менеджменту,
Вінницький інститут Університету «Україна»;
Канівець С.В., магістрант 2 року підготовки,
спеціальності «Менеджмент»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВ

METHOD OF ANALYSIS OF DEBT OF ENTERPRISES

Анотація. У статті відмічено вагомість дослідження розмірів заборгованості, що обліковується у статтях звіту про фінансовий стан, тобто тієї яка фактично є на даний момент в установі. Наведено основні методи аналізу заборгованості підприємств: суцільний та вибірковий. Наведені етапи аналізу заборгованості підприємства. Узагальнені напрями аналізу заборгованості підприємства. Уточнена методика фінансового аналізу заборгованості підприємства.

Ключові слова: заборгованість, заборгованість підприємства, фактори впливу на заборгованість.

Abstract. Ponder ability of research of sizes of debt which is taken into account in the articles of report on the financial state is marked in the article, that which actually is now in establishment. The basic methods of analysis of debt of enterprises are resulted: continuous and selective. The stages of analysis of debt of enterprise are resulted. Directions of analysis of debt of enterprise are generalized. The method of financial analysis of debt of enterprise is specified.

Keywords: a debt, debt of enterprise, factors of influencing is on a debt.

Постановка проблеми. Останнім десятиріччям підприємництво розвивається вельми швидкими темпами, спостерігається систематичне зростання попиту на товари та послуги. Даний фактор свідчить про початок формування стабільної фінансової системи у нашій державі, оскільки підприємницька діяльність являється однією з її важливих складових. Але, слід відмітити, що існують певні суперечливості у розвитку підприємництва, наявні проблеми нормативно-правового, методичного та організаційного характеру, які вимагають подальшого комплексного дослідження та розробки рекомендацій щодо їх ефективного вирішення.

Слід відмітити недостатність дослідження та опрацювання питань теорії, організації і методики аналізу на підприємствах, що потребують подальшого удосконалення. Так, на сьогоднішній день відсутня чітка регламентація визнання заборгованості на підприємствах, невизначені деталізовані форми облікових реєстрів, потребує подальшого удосконалення методика аналізу заборгованості, їх резервів разом з розрахунками із постачальниками та підрядчиками, відмічається відсутність достатнього ступеню деталізації інформації стосовно заборгованості, спостерігається необхідність змін у фінансовій звітності підприємств, що у свою чергу сприятиме отриманню необхідної інформації у процесі прийняття відповідних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При дослідженнях теоретико-методичного обґрунтування економічної сутності підприємництва, різноманітних аспектів аналізу заборгованості, її впливу на фінансові результати, значний внесок зробили зарубіжні фахівці, серед яких слід відмітити В. Берга, А. Вагнера, Дж. Глаубера, С. Маккі, А. Манеса, К. Маркса, П. Мюллера, П. Самуельсона та інших провідних вчених.

Вагомий внесок у дослідження засад підприємницької діяльності зробили такі російські вчені, як Н.Л. Вещунова, Ф.Н. Білоконева, К.Г. Воблий, Т.С. Гварліані, Н.Н. Калашнікова, Л.А. Орланюк-Малицька, Т.В. Полознава, В.К. Райхер, Л.І. Рейтман, Т.А. Федорова, В.В. Шахов, Р.Т. Юлдашев та ін.

Серед українських дослідників проблеми теорії та практики підприємництва насамперед слід відмітити В.Д. Базилевича, К.С. Базилевича, В.А. Борисової, Н.М. Внукової, О.Д. Вовчак, О.Д. Заруби, М.С. Клапківа, М.В. Мниха, Т.А. Ротової, Л.С. Руденка, С.С. Осадця, К.В. Шелехова та ін.

Питанням організаційно-методологічних аспектів аналізу на підприємствах присвячені роботи таких вчених як Д.Г. Буханця, О.В. Бондаренко, О.О. Гаманкової, О.В. Заремби, В.С. Леня, Є.В. Мниха, В.С. Приходька, О.О. Сидоренка.

Формулювання цілей статті. Виконані дослідження попередньо наведених науковців позитивно вплинули на розвиток теоретичних аспектів підприємництва, питань аналізу заборгованості. Але, слід відмітити, що досі немає однозначного наукового підходу стосовно визначення природи підприємництва, його функцій, потребує подальшого удосконалення методика аналізу заборгованості.

Виклад основного матеріалу дослідження. У діяльності підприємств вагомим значенням набуває дослідження розмірів заборгованості, що обліковується у статтях звіту про фінансовий стан, тобто тієї яка фактично є на даний момент в установі. Від того яка наявна кількість усієї розрахункової документації, а також яка фактична кількість даних по дебіторам та кредиторам, залежить запровадження системи фінансового аналізу рівня заборгованості підприємства. Реалізація даних завдань можлива за допомогою двох основних методів: суцільного та вибіркового.

Практика виконання аналізу заборгованості підприємства складається із поетапного застосування аналітичних розрахунків.

На початковому етапі виконується завдання параметрів критичної межі заборгованості підприємства. Реалізація даного завдання починається з дослідження усіх наявних на підприємстві розрахункових документів, що відображують заборгованість, виявляються ті показники, що перевищують встановлену максимальну межу критичного рівня.

Надалі здійснюється контрольна вибірка зі всієї розрахункової документації підприємства. У діяльності підприємств, що працюють у сфері фінансового ринку застосовують максимальний розмір вибірки, оскільки даний вид діяльності найбільш економічно вразливий.

При дослідженні заборгованості на підприємствах доцільно використовувати типовий n-процентний тест (основою його методики є те, що при n=10% проводять дослідження кожного 10-го документу, у якому відображається заборгованість підприємства).

У наступному етапі здійснюється дослідження реальності даних по заборгованості, тобто звіряються дані заборгованості підприємства із даними, що були отримані від контрагентів.

Напрями аналізу заборгованості підприємства наведені нами на рис. 1.

Рис. 1. Основні напрями аналізу заборгованості підприємства

Застосовуючи у практичній діяльності підприємства методи комплексного аналізу наявної заборгованості дозволяє суттєво зменшити її розмір, оскільки дана методика включає:

- інтеграцію елементів фінансового аналізу до облікових даних (що надає можливість виявити вільні активи підприємства);
- посилення ефективності аудиту (як зовнішнього так і внутрішнього);
- підвищити ефективність контролю за станом грошових розрахунків, а також збільшити рівень погашення заборгованості.

Методика фінансового аналізу заборгованості підприємства представлена нами на рис. 2.

Представлену на рис. 2 методику фінансового аналізу заборгованості підприємства на практиці реалізують за допомогою поетапного виконання кожного із наведених методів. Адже, особливістю підприємницької діяльності є те, що заборгованість виникає і за

постачальниками і покупцями, і за результатом виконання діяльності підприємств (розрахунки із торговельними агентами, утримання підприємства тощо).

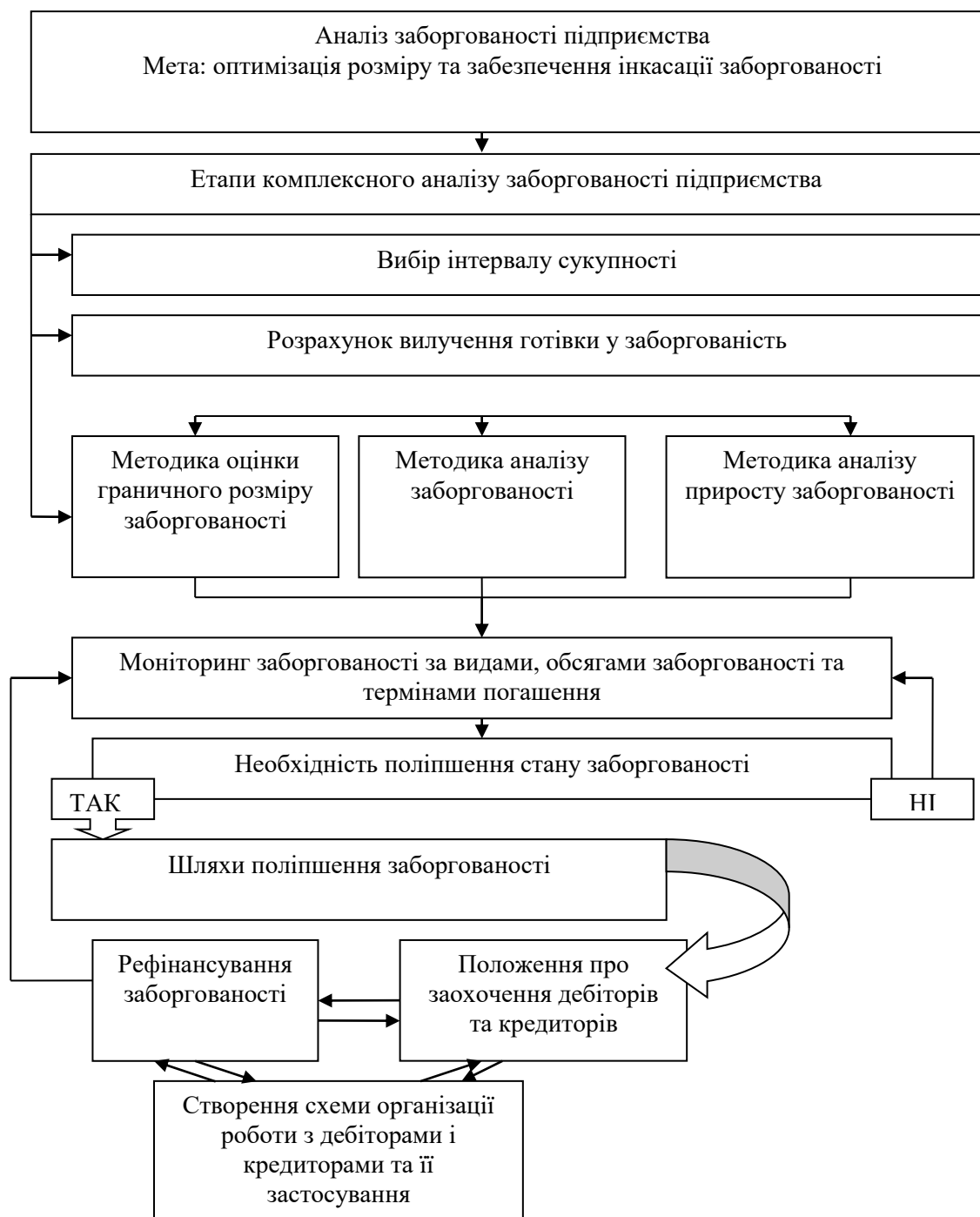

Рис. 2. Методика фінансового аналізу заборгованості підприємства

Висновки. Отже, етапи аналізу заборгованості підприємства складаються з:

- визначення межі максимального розміру заборгованості суб'єкта підприємницької діяльності;
- визначення та реалізація методики аналізу заборгованості;
- реалізація завдань аналізу рівня росту заборгованості підприємства.

Список використаних джерел

1. Балахонова О.В. Актуальные проблемы совершенствования институциональных условий местного развития / О.В. Балахонова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент : збірник наукових праць. –

Одеса : МГУ. – 2010. – Вип. 1. – С. 89-92.

2. Балахонова О.В. Инновационные подходы в прогнозировании социально-экономических процессов / О.В. Балахонова // Проблемы и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ. – Одесса-Севастополь-Донецк : ДонНУ, РФ НИСИ в г. Донецке. – 2011. – С. 72-75.

3. Балахонова О.В. Мотивация социальной ответственности бизнеса : методология и направления реализации / О.В. Балахонова // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – Харків : НТУ «ХПІ». – 2011. – №7. – С. 77-85.

4. Балахонова О.В. Науково-методичні аспекти формування соціально-економічної політики / О.В. Балахонова // Економіка харчової промисловості. – Одеса : ІПРЕД. – 2011. – №3(11). – С. 74-78.

5. Балахонова О.В. Удосконалення аудиторської оцінки фінансового стану підприємства / О.В. Балахонова // Ринкова економіка : сучасна теорія і практика управління : зб. наук. праць. – Одеса : Одеський національний університет ім. І. Мечникова. – 2014. – Вип. 2/2. – Т. 1. – С.12-19.

6. Балахонова О.В. Удосконалення обліку постачань на основі побудови моделі партнерства / О.В. Балахонова // Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2015. – Вип. 3. – С. 816-820.

7. Гріщенко І.В. Види інвестиційно-інноваційної політики підприємств України / І.В. Гріщенко // Науковий вісник ВКІ «Економіка : сучасні проблеми та перспективи розвитку в кризових умовах». – Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля». – 2014. – С. 82-84.

8. Гріщенко І.В. Розвиток підприємств України на основі проектування інвестиційно-інноваційного потенціалу / І.В. Гріщенко // Соціально-економічний розвиток України в умовах світової фінансової нестабільності : зб. наук. праць наук.-практ. конф. з міжнар. участю (9 квітня 2014 р.). – Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ. – 2014. – С. 248-250.

9. Гріщенко І.В. Теоретико-методологічні основи інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств / І.В. Гріщенко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – ХНУ. – С. 142-144.

10. Гріщенко І.В. Методи розвитку технологічної бази інноваційно-орієнтованих підприємств / І.В. Гріщенко // Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів : зб. наук. праць. – Вінниця. – 2017. – Т 1. – С. 47-49.

11. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Економічна сутність грошових коштів підприємства / І.В. Гріщенко, О.В. Балахонова // Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів : зб. наук. праць. – Вінниця. – 2017. – Т 1. – С. 25-27.

12. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Система забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств / І.В. Гріщенко, О.В. Балахонова // Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : зб. наук. праць. – Вінниця. – 2016. – Т 1. – С. 145-147.

13. Гріщенко І.В. Забезпечення стійкого розвитку підприємств малого і середнього бізнесу в Україні / І.В. Гріщенко // Регіон : особливості розвитку і управління в умовах децентралізації влади : зб. наук. праць наук.-практ. конф. (16-17 березня 2015 р.). – Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля». – 2015. – С. 113-116.

14. Гріщенко І.В., Громова О.Є. Методи підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства в умовах забезпечення конкурентоспроможності продукції / І.В. Гріщенко, О.Є. Громова // Регіональна бізнес-економіка та управління. – Вінниця. – 2014. – №1(41). – С. 14-18.

15. Гріщенко І.В., Клівіденко Л.М. Теоретичні підходи формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств / І.В. Гріщенко, Л.М. Клівіденко // Соціально-економічний розвиток України в умовах світової фінансової нестабільності : зб. наук. праць наук.-практ. конф. з міжнар. участю (9 квітня 2014 р.). – Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ. – 2014. – С. 32-34.